

Брюксел, 12.3.2020 г.
COM(2020) 97 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
ОТНОСНО ВЪНШНАТА ДЕЙНОСТ НА ЕИБ ЗА 2018 ГОДИНА, ПОЛЗВАЩА СЕ
С ГАРАНЦИЯ ОТ БЮДЖЕТА НА ЕС

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Мандатът за външно кредитиране (МВК) на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) е важен инструмент, чрез който Европейският съюз подпомага инвестициите в партньорски държави. Той се основава на гаранция с ресурси от бюджета на ЕС, предоставяна от Европейската комисия на ЕИБ, за да ѝ се даде възможност да увеличи своето кредитиране извън ЕС в подкрепа на политиките на ЕС. Гаранцията от ЕС покрива определени случаи, когато кредитополучателите не успяват да погасят финансирането, предоставено от ЕИБ. По този начин гаранцията от ЕС повишава възможността на ЕИБ да поема инвестиционен риск. Правното основание за МВК е Решение № 466/2014/ЕС („Решението за МВК“)¹, последно изменено през 2018 г.² Ако ЕИБ поиска активиране на гаранцията от ЕС, плащанията се извършват от Гаранционния фонд за външни дейности.³

В рамките на МВК се подкрепя дейността на ЕИБ в държавите в процес на предприсъединяване, държавите от източното и южното съседство, Азия, Латинска Америка и Южна Африка, като понастоящем общо 64 държави отговарят на условията за финансиране. През текущия период на МВК (2014—2020 г.) от бюджета на ЕС са гарантирани операции на ЕИБ по финансиране в размер до 32,3 милиарда евро с ангажимент за покриване на първите 65 % от загубите, които могат да възникнат в покрития от гаранцията портфейл. В Решението за МВК са установени тавани на гаранцията за различните географски региони и подрегиони.

Комисията наскоро публикува цялостна оценка на изпълнението на мандата за външно кредитиране за периода от средата на 2014 г. до края на 2018 г.⁴

В настоящия годишен доклад е направен кратък преглед на дейностите на ЕИБ в рамките на гаранцията от ЕС през 2018 г.⁵ В него е представено и обобщение на операциите, извършени от ЕИБ без гаранция от ЕС (т.е. на „собствен риск“), за да се даде по-пълна представа за дейността на ЕИБ в регионите, обхванати от МВК.⁶

¹ Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за предоставяне на гаранция от ЕС на Европейската инвестиционна банка за загуби по операции по финансиране на инвестиционни проекти извън Съюза (ОВ L 135, 8.5.2014 г., стр. 1).

² Решение (ЕС) 2018/412 от 14 март 2018 г. за изменение (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 30).

³ Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета от 25 май 2009 г. относно създаване на Гаранционен фонд за външни дейности (кодифицирана версия) (ОВ L 145, 10.6.2009 г., стр. 10), последно изменен с Регламент (ЕС) 2018/409 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г.

⁴ SWD(2019) 333 final и свързаните документи, които са на разположение на https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

⁵ Настоящият доклад е изготвен в съответствие с изискванията по член 11 от Решението за МВК.

⁶ Понастоящем ЕИБ има четири механизма на кредитиране на собствен риск в региони, обхванати от МВК, а именно предприсъединителен механизъм (ППМ), механизъм за инвестиции по линия на добросъседството (МИД), механизъм за действия в областта на климата и околната среда (МДОКОС) и механизъм за стратегически проекти (МСП). Последните два механизма обхващат също така африкански, карибски и тихоокеански държави и отвъдморски територии на държави — членки на ЕС.

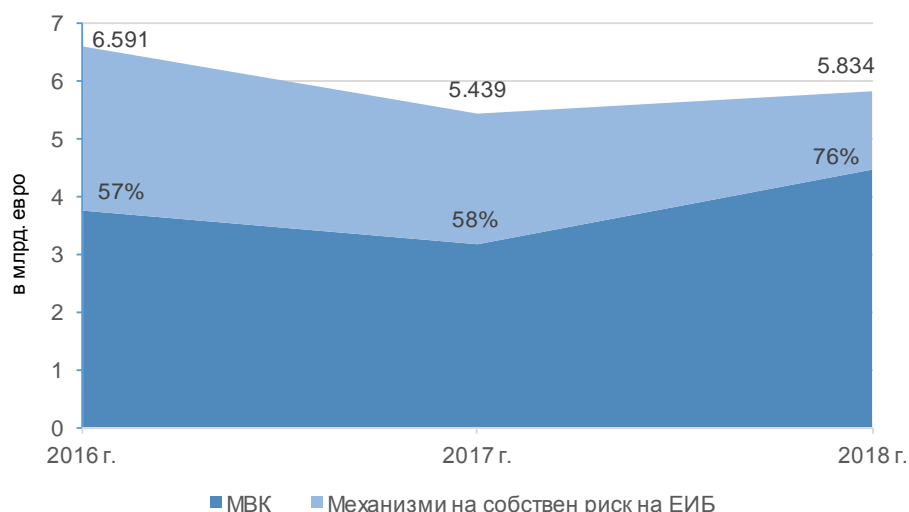
2. ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

През 2018 г. ЕИБ договори операции по финансиране за общо 5,8 милиарда евро в регионите, обхванати от мандата за външно кредитиране.⁷ Над 4,46 милиарда евро от тази обща сума на операциите на ЕИБ са покрити от гаранцията от ЕС (т.е. попадат в рамките на МВК), като включват почти 50 договора за заем. Останалите операции са финансирани по механизмите на ЕИБ за кредитиране на собствен риск.

В сравнение с 2017 г., когато бяха договорени операции само за 3,2 милиарда евро по линия на МВК, през 2018 г. размерите са осезаемо по-големи. В същото време обаче размерът на операциите на собствен риск на ЕИБ в държави, обхванати от МВК, се понижи от 2,3 милиарда евро през 2017 г. на 1,4 милиарда евро през 2018 г.⁸

На графика 1 е илюстрирана динамиката на кредитиране в рамките на МВК и чрез механизмите за кредитиране на собствен риск между 2016 г. и 2018 г. (договорени суми без анулираните суми). През този период средно 64 % от финансирането от ЕИБ в тези региони се ползваше с гаранция от ЕС.⁹

Графика 1: Годишна динамика на размера на кредитирането, предоставено от ЕИБ в региони, обхванати от МВК

⁷ Освен това през 2018 г. две операции на обща стойност 150 милиона евро, договорени през 2005—2006 г., бяха прехвърлени към МВК за периода 2014—2020 г. Тези две операции не са включени в прегледа на средствата по договори от 2018 г., представени в настоящия годишен доклад, но са взети предвид в прегледа на общия процент на усвояване на МВК (таблица 2 в раздел 3.2).

⁸ Намалението в размера на операциите за кредитиране на собствен риск на ЕИБ в региони, обхванати от МВК, през 2018 г. се дължи основно на забавянето на дейностите на ЕИБ в Турция и на проектите, свързани с действия в областта на климата в Азия, Централна Азия и Латинска Америка, които бяха повече на брой, но по-малки по размер.

⁹ Разликите с публикуваните суми в предходни доклади се дължат на анулиране на договори. Двете операции, прехвърлени през 2018 г. от предходни мандати към МВК за периода 2014—2020 г., не са включени в графика.

Според Решението за МВК естеството на гаранцията от ЕС се различава в зависимост от съответната операция по финансиране на ЕИБ:

- Пълната гаранция, която покрива както оперативни, така и политически рискове, се предоставя за операции по финансиране с партньори от публичния сектор (обикновено за инфраструктурно развитие), както и за заеми от ЕИБ за банки или дружества, които се ползват от държавна гаранция, и за операции по финансиране в рамките на мандата за кредитиране на частния сектор по инициативата за икономическа устойчивост, създаден в резултат на междинния преглед на МВК през 2018 г.¹⁰ От цялостната гаранция от ЕС се ползваха 4,2 милиарда евро или почти 95 % от операциите по финансиране, договорени по линия на МВК през 2018 г.
- За други операции в частния сектор се предоставя *гаранция срещу политически риск* с по-ограничен обхват.¹¹ През 2018 г. с нея бяха покрити операции по финансиране на стойност 242 милиона евро.

Общото ниво на усвояване на средства по линия на МВК за периода 2014—2020 г. достигна 33 % от нетния размер на средствата по договори към края на 2018 г. (5,8 милиарда евро), което представлява увеличение спрямо 18 % през 2016 г. и 25 % през 2017 г. Особено когато се касае за инфраструктурни проекти, изплащането на средства от финансирането от ЕИБ се извършва постепенно в продължение на няколко години.¹²

3. ОПЕРАЦИИ ПО ФИНАНСИРАНЕ

3.1. ПРЕГЛЕД НА НОВИТЕ ОПЕРАЦИИ НА ЕИБ ПО ФИНАНСИРАНЕ ПО ЦЕЛИ

Всяка операция по линия на МВК допринася за постигането на една от двете „вертикални“ цели, а именно а) развитие на местния частен сектор или б) развитие на социална и икономическа инфраструктура. Освен това същите операции могат да допринесат (отчасти или напълно) за постигането на „хоризонталните“ цели, а именно действия в областта на климата, регионална интеграция и дългосрочна икономическа устойчивост.¹³

Общият обем на инвестициите на ЕИБ, договорени по линия на МВК през 2018 г., възлезе на 4,46 милиарда евро. Две трети (3 милиарда евро) ще допринесат за развитието на социална и икономическа инфраструктура. С останалата една трета ще

¹⁰ Цялостната гаранция от ЕС дава възможност на ЕИБ да се откаже от премията за риск, която в противен случай би трябвало да включи в своя лихвен процент. Вследствие на това партньорските държави или техните институции/предприятия могат да заемат средства от ЕИБ при значително по-ниски разходи. За подробен анализ вж. SWD(2019) 333, стр. 10—11, 21 и 33—37.

¹¹ Гаранцията срещу политически риск обхваща неплащане поради невъзможност за превеждане на парични средства във валута, отчуждаване, война или граждански безредици или отказ на правосъдие при нарушаване на договор. Тя не води до занижено ценообразуване въз основа на риска от страна на ЕИБ.

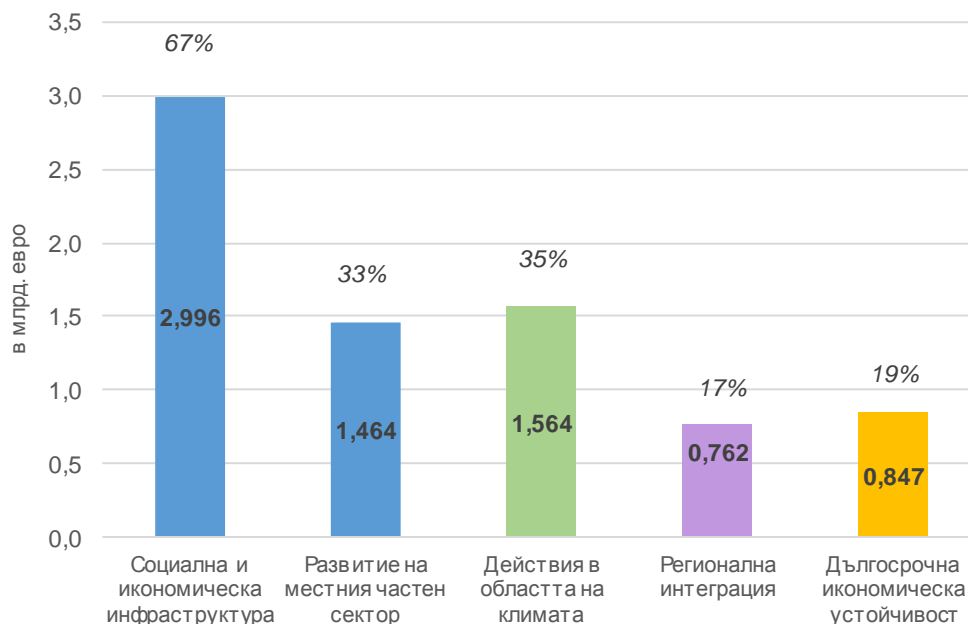
¹² За по-подробен анализ относно изплащането на средствата вж. неотдавнашната оценка на услугите на Комисията, SWD(2019) 333, стр. 28—30.

¹³ Член 3 от Решението за МВК.

бъде подкрепено развитието на местния частен сектор, главно чрез подобряване на достъпа до финансиране за МСП.

От същия общ размер, договорен по линия на МВК през 2018 г., 35 % ще допринесат за постигането на целта за действия в областта на климата, със 17 % ще бъде подкрепена регионалната интеграция, а 19 % ще допринесат за постигането на целта за дългосрочна икономическа устойчивост (вж. графика 2).

Графика 2: Принос за целите в рамките на МВК (в млрд. евро)

Забележка: Един проект може да подпомага повече от една цел по МВК. Целите за действия в областта на климата, регионална интеграция и дългосрочна икономическа устойчивост са междусекторни (хоризонтални) цели, които са приложими за всички проекти и поради това се припокриват с другите две цели. Размерът на средствата по договори за развитие на местния частен сектор и за икономическа и социална инфраструктура, взети заедно, дава общия размер на средствата по договори през годината.¹⁴

¹⁴ Към средствата от 847 милиона евро за операции, допринасящи за постигането на целта за дългосрочна икономическа устойчивост, са включени също така различни операции, договорени от ЕИБ преди сключването на настоящото гаранционно споразумение в рамките на МВК между Комисията и ЕИБ през октомври 2018 г. Включването им по линия на целта за дългосрочна икономическа устойчивост беше потвърдено с Решение на Комисията С(2019) 2901 final от 17 април 2019 г. В наскоро публикуваната оценка на мандата за външно кредитиране (SWD(2019) 333) тези „преходни операции“ не бяха включени в статистическото изчисление. Тази разлика в изчислението обяснява защо на стр. 27 от оценката се посочва, че само „10 % от договорените средства през 2018 г. по линия на МВК допринесоха за целта за дългосрочна икономическа устойчивост“, докато на графика 2 от настоящия годишен доклад е показано, че целта за устойчивост ще бъде подкрепена с 19 % от сумите, договорени в рамките на МВК за тази година.

Развитие на местния частен сектор, по-специално осигуряване на подкрепа за МСП

През 2018 г. ЕИБ договори операции за подкрепа на развитието на местния частен сектор на стойност 1,72 милиарда евро, от които 1,46 милиарда евро в рамките на МВК. По-голямата част от това финансиране беше предоставена под формата на кредитни линии за местни финансови посредници (главно банки) за прекредитиране на МСП и дружества със средна пазарна капитализация. Целта на четири от тези кредитни линии е да бъдат достигнати банки от второ ниво, главно в Армения, Ливан, Черна гора и Южна Африка. ЕИБ договори също така една нова кредитна линия за микрофинансиране в Йордания на свой собствен риск.

Освен това ЕИБ инвестира също така във фондове за дялово участие по линия на механизмите си на собствен риск, особено във фонда за екологосъобразен растеж в южното Средиземноморие и във фонда „Екопредприятия“ в Латинска Америка. Накрая, тя предостави така също заем за развитието на три промишлени зони в Ливан и заеми за украинска корпорация, която осъществява дейност в селскостопанския сектор и производството на енергия от биомаса.

Развитие на социална и икономическа инфраструктура

Операциите по финансиране, допринасящи за развитието на социална и икономическа инфраструктура в региони, обхванати от МВК, възлизаха на 4,12 милиарда евро от средствата по договори на ЕИБ през 2018, от които почти 3 милиарда евро бяха с гаранция от ЕС. Основните сектори бяха енергетика, транспорт и водоснабдяване и канализация.

Инвестициите в нова инфраструктура по линия на МВК включват модернизация на електропреносната инфраструктура на Украйна, тунел под Босфора, пътен коридор в Босна и Херцеговина, модернизация на железопътния парк в Бангладеш, рехабилитация на мрежата на метрото в Буенос Айрес и пречиствателни станции за отпадъчни води в Египет.

През 2018 г. по линия на своите механизми за кредитиране на собствен риск ЕИБ договори финансиране например за развитие на слънчевата енергия в Мексико, за градски транспорт в Бангалор и Богота и за инфраструктура за водоснабдяване и отпадъчни води в Панама и Узбекистан.

Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към него

Договорените през 2018 г. заеми в размер на 2,5 милиарда евро в региони, обхванати от МВК, ще подпомогнат усилията за смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяването към него, като от тях почти 1,6 милиарда евро са с

гаранция от ЕС.¹⁵ В края на 2018 г. общото съотношение на действията в областта на климата през текущия период на МВК беше над 35 % от нетните средства по договори, като надвиши заложената в Решението за МВК цел от 25 %.

Най-голям принос към постигането на целта за действия в областта на климата ще окажат инвестициите в транспорта с по-ниски въглеродни емисии и възобновяемата енергия. Приспособяването към последиците от изменението на климата продължава да заема дял от по-малко от 10 % от финансирането от ЕИБ в региони, обхванати от МВК.

Регионална интеграция

През 2018 г. ЕИБ подписа 12 нови проекта, които допринасят за постигането на междусекторната цел за регионална интеграция. Най-големият от тях е трансанадолският газопровод за природен газ. В рамките на други операции, числящи се към тази категория, ще бъдат финансирани транспортни връзки (напр. железопътната линия Ниш — Димитровград в Сърбия) или модернизирани системи за управление на въздушното движение в Сърбия и Косово.

Инициатива за икономическа устойчивост (ИИУ)

ЕИБ стартира инициативата за икономическа устойчивост през 2016 г. като принос към отговора на Европа на предизвикателството с миграцията и бежанците.¹⁶ В контекста на междинния преглед на МВК, направен през 2018 г., в Решението за МВК беше включена допълнителна цел за дългосрочна икономическа устойчивост. Наред с това бяха определени 1,4 милиарда евро за инвестиции в публичния сектор, допринасящи за постигането на целта за устойчивост, и беше създаден специален „мандат за кредитиране на частния сектор по ИИУ“, разполагащ с 2,3 милиарда евро, за да се гарантират инвестиции в частния сектор, подпомагачи дългосрочната икономическа устойчивост. Мандатът за кредитиране на частния сектор по ИИУ се отличава по това, че осигурява на ЕИБ покритие с цялостна гаранция, което позволява осъществяването на операции по финансиране, свързани с по-висок риск.¹⁷

До края на 2018 г. ЕИБ одобри операции, възлизащи на 4,1 милиарда евро, които са предвидени за постигането на тази нова цел на МВК. Повече от половината от тях са кредитни линии (главно за кредитиране на МСП), около 12 % са за инвестиции във водоснабдяване и канализация и около 11 % са за инвестиции в транспорта.

¹⁵ В много случаи само част от проекта има принос по целта за противодействие на изменението на климата, поради което само част от общото кредитиране по този проект се отчита като принос към постигането на целта.

¹⁶ <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>.

¹⁷ ЕИБ компенсира ЕС за бюджетната гаранция в рамките на мандата за кредитиране на частния сектор по ИИУ, като предоставя на ЕС свързаните с риска приходи от тези операции.

3.2. ПРЕГЛЕД НА ФИНАНСИРАНЕТО ОТ ЕИБ ПО РЕГИОНИ И СЕКТОРИ

В таблица 1 са представени данни за размера на финансирането от ЕИБ през 2018 г. в обхванатите от МВК региони, в това число финансиране с гаранция от ЕС и по линия на инструментите на собствен риск.

Таблица 1: Операции на ЕИБ по финансиране, договорени през 2018 г. в региони, обхванати от МВК (без анулираните)

Регион (в млн. евро)	Операции с гаранция от ЕС			Механизми на ЕИБ на собствен риск или средства на трети страни	Общо
	Цялостна гаранция	Гаранция срещу политически рискове	Общо МВК		
Държави в процес на предприсъединяване	1 182	60	1 242	230	1 472
Средиземноморски регион	1 944	20	1 964	60	2 024
Източно съседство и Русия	470	162	632	--	632
Азия	205	--	205	600	805
Централна Азия	--	--	--	200	200
Латинска Америка	347	--	347	292	639
Южна Африка	70	--	70	--	70
Общо	4 218	242	4 460	1 382	5 842

През 2018 г. ЕИБ договори заеми в обхванатите от МВК региони на стойност 5,8 милиарда евро от общо 7,7 милиарда евро за операции извън ЕС (включително държавите от АКТЬ, отвъдморските страни и територии, както и държавите от ЕАСТ). Приблизително 4,1 милиарда евро е стойността на договорените операции в държавите в процес на предприсъединяване и в държавите, обхванати от европейската политика на съседство (както в южното, така и в източното съседство). В Азия, Централна Азия, Латинска Америка и Южна Африка бяха договорени заеми в размер на 1,7 милиарда евро.¹⁸

През 2018 г. общият размер на финансирането от ЕИБ в обхванати от МВК региони донякъде се повиши в сравнение с 2017 г., главно поради засилената дейност в Западните Балкани.

¹⁸ Както е отбелязано по-горе, допълнително две операции на обща стойност 150 милиона евро, договорени през 2005—2006 г. по линия на южното съседство, бяха прехвърлени през 2018 г. към МВК за периода 2014—2020 г. Тези две операции не са включени в таблица 1 (преглед на договорените заеми през 2018 г.), но са взети предвид в таблица 2 (усвояване на таваните на гаранцията в рамките на МВК).

Таблица 2: Нетни договорени средства по години и общи нетни средства по договори в сравнение с таваните на гаранцията по линия на МВК за периода 2014—2020 г. (Решение 466/2014/ЕС, изменено с Решение (ЕС) 2018/412)

Регион/година (в млн. евро)	2014 г. (второ полу- годие)	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	Общо 2014 г. (второ полуго- дие) — 2018 г.	Таван на гаран- цията	Процент на усвояване
Държави в процес на предприсъединяване	200	906	582	170	1 242	3 100	7 635	41 %
Средиземноморски регион	379	726	1 299	1 168	1 789*	5 973	11 170	53 %
<i>Мандат за кредитиране на частния сектор по ИИУ**</i>				612	325	937	2 300	41 %
Източно съседство и Русия	975	1 401	1 493	657	632	5 158	6 650	78 %
Азия	45	433	45	118	205	846	1 165	73 %
Централна Азия	70	70	20	22		182	224	81 %
Латинска Америка	219	468	319	371	347	1 725	2 694	64 %
Южна Африка		150		50	70	270	462	58 %
Общо	1 888	4 154	3 758	3 168	4 610*	17 578	32 300	54 %

* В това число две операции в южното съседство на стойност 150 милиона евро, прехвърлени през 2018 г. от предходни мандати към МВК за периода 2014—2020 г.

** Мандатът за кредитиране на частния сектор по ИИУ обхваща Западните Балкани и Средиземноморския регион.

Общият размер на средствата по договори в рамките на МВК през периода 2014—2018 г., без анулираните средства, в края на 2018 г. достигна приблизително 17,6 милиарда евро. Общият процент на усвояване на МВК от гледна точка на нетен размер на средствата по договори беше 54 % от общия таван на гаранцията.

Най-нисък процент на усвояване на гаранцията на ЕС се наблюдава при държавите в процес на предприсъединяване. Това се обяснява главно с ограничаването на операциите на ЕИБ в Турция с оглед на политическите и икономическите събития от 2016 г. насам. Най-високият процент на усвояване, поне от гледна точка на средствата по договори, е отчетен в Централна Азия и източното съседство.

Що се отнася до мандата за кредитиране на частния сектор по ИИУ, създаден с Решение (ЕС) 2018/412 за изменение, към края на 2018 г. ЕИБ вече беше усвоила 41 % от него.

По отношение на разпределението по сектори на операциите в рамките на МВК през 2018 г., челно място отново заемат кредитните линии за местни банки, които служат като посредници за финансиране на развитието на частния сектор (33 %). Все пак по-голямата част от операциите по линия на МВК представляват инфраструктурни инвестиции, главно в секторите транспорт, енергетика и водоснабдяване и канализация.

Таблица 3: Разпределение по сектори на договорените през 2018 г. операции на ЕИБ по финансиране с гаранция от ЕС в региони, обхванати от МВК

Сектор/регион (в млн. евро)	Държави в процес на предприсъ- дияване	Средиземно- морие (южно съседство)	Източно съседство и Русия	Азия*	Латинска Америка	Южна Африка	Общо	Дял от общия размер
Кредитни линии	260	970	155	--	--	70	1 455	33 %
Транспорт	746	40	132	130	102	--	1 150	26 %
Енергетика	236	387	167	--	46	--	836	19 %
Водоснабдяване и канализация	--	438	84	75	139	--	736	17%
Промисленост	--	--	56	--	--	--	56	1 %
Градоустройство	--	77	--	--	24	--	101	2 %
Комбинирана инфраструктура	--	52	--	--	--	--	52	1 %
Селско стопанство, рибарство и горско стопанство	--	--	38	--	--	--	38	1 %
Твърди отпадъци	--	--	--	--	36	--	36	1 %
Общо	1 242	1 964	632	205	347	70	4 460	100 %

* Азия не включва подрегион Централна Азия, където през 2018 г. не бяха договорени никакви операции по линия на МВК.

3.3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОПЕРАЦИИТЕ НА ЕИБ

Като се има предвид, че по-голямата част от операциите по линия на МВК служат за финансиране на инфраструктурни инвестиции, чието осъществяване по принцип отнема много години, данните относно действителните резултати и реалните въздействия, постигнати с помощта на бюджетната гаранция от ЕС, обикновено се получават със значително закъснение.

ЕИБ оценява очакваното въздействие на своите операции по финансиране чрез своята рамка за измерване на резултатите (РИР), въведена през 2012 г. В етапа на оценяване се определят показатели за резултатите с базови варианти и цели, по които се прогнозира очакваните икономически, социални и свързаните с околната среда резултати. Постигнатото се наблюдава през целия живот на проекта като се сравнява с показателите за резултати и се отчита на два етапа: при приключване на проекта и три години след приключването на проекта („етап след приключване“) за директни операции; в края на инвестиционния период и в края на действието на фондовете за дялово участие; както и в края на периода на разпределение за кредитирането чрез посредник.

Съгласно рамката за измерване на резултатите ЕИБ оценява проектите по три „стълба“:

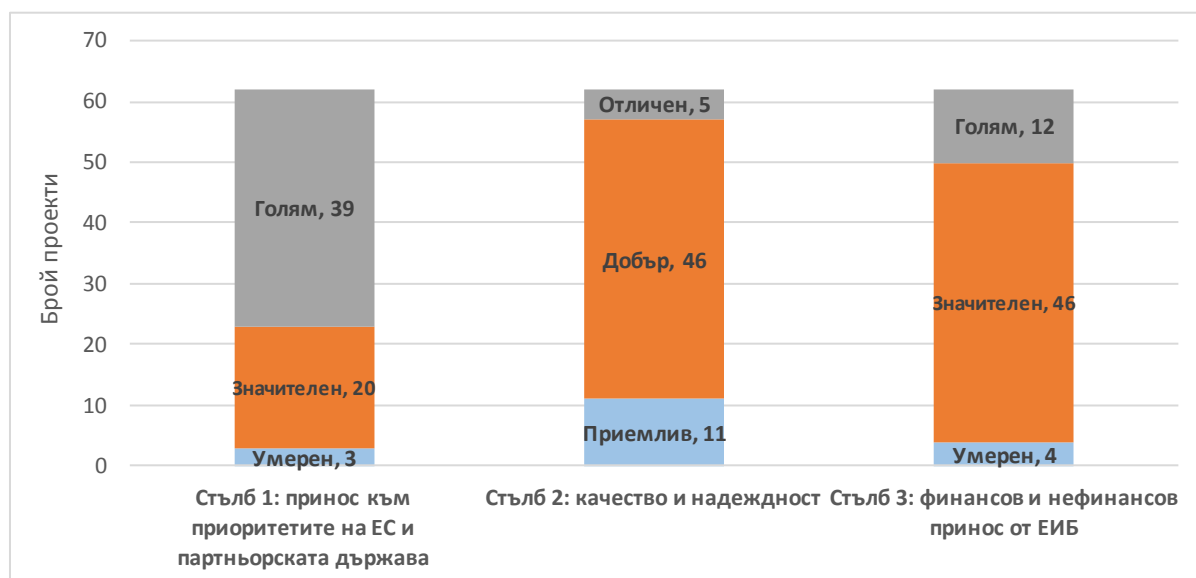
- i. по стълб 1 се измерва очакваният принос към приоритетите на ЕС и на партньорските държави, както и допустимостта според целите на ЕИБ по мандата. Това помага да се разбере логиката на интервенцията от страна на ЕИБ с оглед на очакваните *въздействия* от проекта;
- ii. по стълб 2 се измерва качеството и надеждността на операцията въз основа на очакваните *крайни продукти, последици и резултати*;
- iii. по стълб 3 се измерва очакваният финансов и нефинансов принос (добавена стойност), с който ЕИБ допринася към проекта, освен пазарната алтернатива. Това помага да се оцени интервенционната логика на нивото на *приноса* на ЕИБ за проекта.

В настоящия раздел са отчетени приблизителните оценки на ЕИБ по рамката за измерване на резултатите за 62 проекта, за които през 2018 г. е подписан първи договор за финансиране по линия на МВК и механизмите на собствен риск на ЕИБ. Общият размер на одобреното от ЕИБ финансиране за тези проекти е 7,2 милиарда евро.

През 2018 г. 59 от общо 62 нови проекта са оценени от ЕИБ най-малкото като „значителни“ по стълб 1, което означава, че те се считат за съответстващи на целите на МВК и имат голям принос към целите за развитие на национално ниво или тези на ниво ЕС и умерен принос към другите цели. 39 проекта са оценени от ЕИБ като проекти с „голям“ принос както към приоритетите на ЕС, така и към националните цели за развитие.

Оценяването по стълб 2 се базира главно на надеждността на проекта и на неговата финансова и икономическа устойчивост. Пет нови проекта, договорени през 2018 г., са оценени с „отличен“, а 46 проекта са оценени с „добър“ от ЕИБ по стълб 2, като при инфраструктурните проекти средната икономическа възвращаемост е между 10 % и 15 %. 11 проекта са получили „приемлив“ рейтинг от ЕИБ, често поради високорисковата среда или слабости на организатора.

Графика 3: Оценки от ЕИБ по стълбове съгласно РИР за нови операции в обхванати от МВК региони, договорени през 2018 г.

По стълб 3 ЕИБ оцени своя очакван финансов и нефинансов принос към 58 проекта като „голям“ или „значителен“, що се отнася до предоставения срок на финансирането, надвишаващ предлагания на местните пазари.

С усъвършенстването на рамката на ЕИБ за оценяване на резултатите постепенно се включват данни така също за действително постигнатите резултати от някои операции, когато са били формулирани очаквания според РИР след въвеждането ѝ през 2012 г. За 2018 г. ЕИБ докладва реални резултати за девет кредитни линии — шест в Турция и по една в Грузия, Ливан и Украйна. По тези кредитни линии партньорските банки са отпуснали 1,52 милиарда евро чрез общо 5 740 заема, от които 5 504 заема за МСП и 232 за дружества със средна пазарна капитализация. Това кредитиране е спомогнало за запазването на 235 000 работни места в предприятията крайни бенефициери, около 40 % от които в предприятия със средна пазарна капитализация. Средният срок на заемите, предоставени на крайни бенефициери (претеглен спрямо размера на заема), беше 4,4 години. Средно предприятието бенефициер имаше 41 служители.

3.4 ИСКАНИЯ ЗА АКТИВИРАНЕ НА ГАРАНЦИЯТА ОТ ЕС

През 2018 г. ЕИБ направи нови искания за активиране на гаранцията от ЕС вследствие на просрочени суми по сирийските заеми с държавна гаранция. От 2012 г. до 2018 г. ЕИБ отправи искания за активиране на гаранцията на обща стойност 421,2 милиона евро, от които 55,6 милиона евро през 2018 г., а останалата стойност на главницата, която потенциално може да бъде поискана за активиране, беше в размер на 211,5 милиона евро към края на 2018 г.¹⁹ До момента усилията за събиране на просрочените суми бяха неуспешни. ЕИБ сезира съответните съдилища, за да бъдат защитени претенциите на ЕС върху сумите, дължими от Сирия.

4. СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЕИБ С ДРУГИ ПАРТНЬОРИ

4.1 СЪТРУДНИЧЕСТВО С КОМИСИЯТА

Сътрудничеството между ЕИБ и Комисията по въпроси, свързани с МВК, се осъществява в контекста на по-широкото партньорство между двете институции, включително Европейския фонд за стратегически инвестиции (в рамките на ЕС), както и механизмите на ЕС за смесено финансиране в подкрепа на дейностите на финансови институции за развитие извън ЕС и в Европейския фонд за устойчиво развитие (ЕФУР).

ЕИБ продължи да използва механизмите на ЕС за смесено финансиране, т.е. концесионно финансиране с ресурси от бюджета на ЕС, в подкрепа на подготовката и/или осъществяването на финансирани от ЕИБ проекти. През 2018 г. бяха одобрени 24 нови плащания на безвъзмездни средства, финансирани изцяло или частично от бюджета на ЕС, на обща стойност от 193 милиона евро за изпълнение от ЕИБ в

¹⁹ Сумите са посочени в равностойността им в евро към 31 декември 2018 г. само с информативна цел. Някои от исканията за активиране на гаранцията се отнасят до суми, дължими в други валути.

региони, обхванати от МВК. От тях 43 милиона евро бяха разпределени за техническа помощ, 105 милиона евро като безвъзмездни средства за инвестиции, 40 милиона евро за рисков капитал и 5 милиона евро за лихвени субсидии.

ЕИБ е също така един от партньорите по изпълнението за новата гаранция от ЕС, която се предлага чрез ЕФУР. МВК и ЕФУР обаче са насочени към доста различни видове продукти, заемополучатели и географски региони. Например ЕФУР не обхваща Западните Балкани, докато МВК не обхваща големи части от Африка. Освен това процесът на вземане на решения по гаранциите от ЕС, които се предоставят по линия на ЕФУР, е различен от предоставената от самото начало на ЕИБ седемгодишна гаранция в рамките на МВК.

През юни 2018 г. Комисията предложи да реструктурира предоставянето на гаранции от бюджета на ЕС за инвестиции извън ЕС в контекста на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) след 2020 г.²⁰ Предложеният подход за периода след 2020 г. се основава на понятието „отворена архитектура“, чрез която ЕИБ ще продължи да бъде важен партньор за финансирането на инвестиции за подкрепа на устойчивото развитие извън ЕС, но редица други финансови институции също ще могат да използват гаранции от ЕС.²¹ По ИССРМС се предвижда по-активно насочване от страна на ЕС на равнище политика и засилена координация с финансовите институции, служещи като партньори в изпълнението. Тъй като Европейският парламент и Съветът пристъпиха към разглеждане на предложението за ИССРМС, Комисията и ЕИБ започнаха последващи технически дискусии, за да могат да бъдат уточнени варианти за вида на гаранциите след 2020 г., които ще може да се предоставят от ЕС на ЕИБ.

4.2. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕВРОПЕЙСКИЯ ОМБУДСМАН

В Меморандума за разбирателство, подписан между ЕИБ и Европейския омбудсман през 2008 г., са заложили основите на двата етапа от Механизма на ЕИБ за подаване на жалби. Жалбите първо се обработват чрез вътрешния механизъм на ЕИБ (Механизмът на ЕИБ за подаване на жалби), преди евентуално да бъдат отнесени за разглеждане от омбудсмана. ЕИБ актуализира своята политика по отношение на Механизма за подаване на жалби през ноември 2018 г.²²

През 2018 г. не са нотифицирани или приключвани никакви жалби от омбудсмана, свързани с дейността на ЕИБ в обхванати от МВК региони.

Що се отнася до вътрешния етап на Механизма на ЕИБ за подаване на жалби, броят на новите жалби, свързани с проекти, които са регистрирани в обхванати от МВК региони, се повиши от 14 през 2017 г. на 19 през 2018 г. От тях 12 бяха свързани с екологични и

²⁰ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество, COM(2018) 460 final от 14 юни 2018 г.

²¹ Вж. също Съобщение на Комисията от 12 септември 2018 г. „Към по-ефективна финансова архитектура за инвестиции извън Европейския съюз“, COM(2018) 644 final.

²² <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>.

социални въпроси, 5 — с обществени поръчки, осъществени от организаторите на проекти, и 2 — със собствени обществени поръчки на ЕИБ (консултантски услуги). Отново през 2018 г. чрез Механизма на ЕИБ за подаване на жалби бяха приключени 17 случая в обхванати от МВК региони: 4 в Босна и Херцеговина, 1 в Египет, 4 в Грузия, 1 в Йордания, 1 в Мароко и 6 в Сърбия. Резултатите от тези жалби, разглеждани чрез Механизма на ЕИБ за подаване на жалби, варираха от „неоснователни твърдения“ (11), „доброволно уреждане“ (1), „основателни твърдения“ (2) и „препоръчани области за подобрене“ (3).

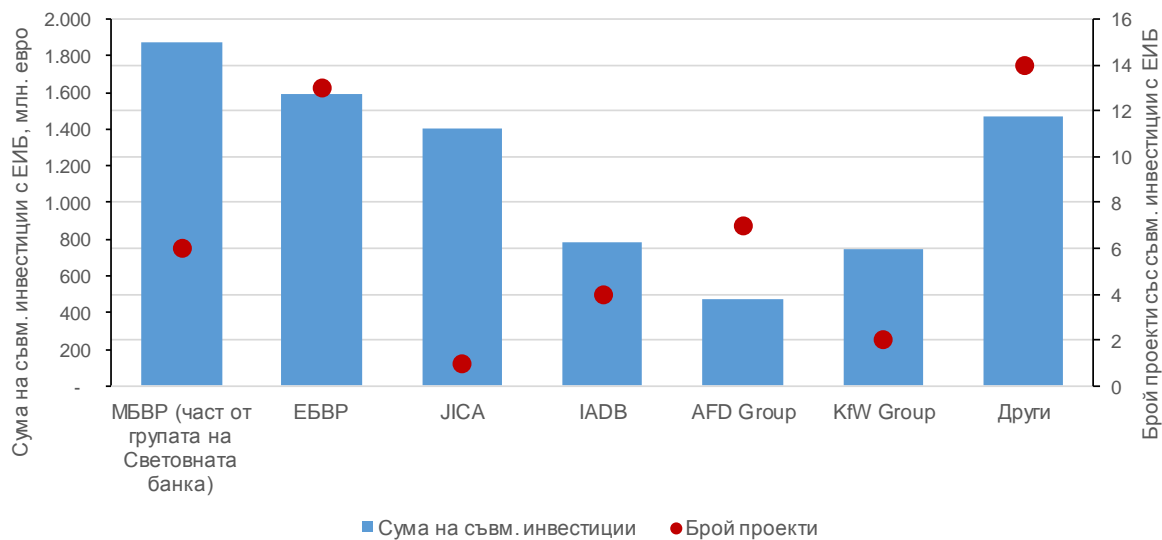
4.3. СЪТРУДНИЧЕСТВО С МЕЖДУНАРОДНИТЕ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

Сътрудничеството на ЕИБ с други международни финансови институции (МФИ) и финансови институции в областта на развитието (ФИР) от държави членки на ЕС се простира в диапазона от диалог по институционални въпроси и тематични проблеми до съфинансиране на операции и споделяне на съответната техническа работа.

През 2018 г. ЕИБ и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) заедно съфинансираха 13 проекта извън ЕС — най-големия брой на годишна база до момента. Заедно с AFD Group (Франция) бяха съфинансирани седем проекта, а други два с KfW Group (Германия). Освен това 6 проекта бяха съфинансирани с Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР), която е част от групата на Световната банка, сред които тръбопровода TANAP или проекта за устойчив транспорт на Богота. За последния проект и за още три други беше използвано също така съфинансиране от Междумерикаската банка за развитие (IADB). Освен това през 2018 г. беше осъществена важна съвместна инвестиция с Японската агенция за международно сътрудничество в операцията по финансиране на транш Б за тунела под Босфора в Турция.

ЕИБ, AFD и KfW продължиха да си сътрудничат тясно и в контекста на инициативата за взаимно доверие (ИВД). Стартираната през 2013 г. ИВД рационализира и улеснява предоставянето на помощ под формата на съфинансиране на бенефициери, като се разчита на един от тримата партньори, поемащи ролята на водещ финансист за определени задачи, свързани с проекта, напр. части от надлежната проверка по проекта или надзор върху обществените поръчки. Ръководните органи и органите за вземане на решения на партньорите в ИВД са запознати с документите, изготвени от другите институции, които използват при вземане на решенията си. Като цяло към края на 2018 г. заедно с AFD Group и/или KfW Group бяха съфинансирани 37 проекта в обхванати от МВК региони, за които ЕИБ е подписала договори по линия на настоящия МВК (от средата на 2014 г. насам), като 10 от тях бяха покрити по инициативата за взаимно доверие.

Графика 4: Съфинансиране от МФИ и ФИР на проекти на ЕИБ, за които са подписани договори през 2018 г.

Забележка: Сумите за инвестиране от други МФИ и ФИР са изцяло ориентировъчни, базирани на приблизителни оценки, направени на ранни етапи от разработването на проектите.